

Dong meiri týðandi leiklut í oljuleit-ingini við Grønland

JAN MÜLLER

Danska oljufelagið DONG, sum er millum felogini, ið hava stóran áhuga fyri oljuleit-ingini við Føroyar, keypti herfyri almenna danska partapeningin í dansk-grønlandskum oljufelagnum Nunaoil og kemur harvið at fáa ein uppáttur stórri leiklut í leit-ingini eftir olju við Grønland.

Higartil hava grønlandsk heimastýrið og danski staturin áttu 50% hvør í Nunaoil, sum er við í báðum lissensum, ið eru latnir út við Grønland. Eftir at staturin hevur selt sin part í Nunaoil til Dong verða uppgávurnar hjá felagnum eisini broyttar. Í framtíðini skal felagið burturav taka sær av olju og náttúrasuppgávum, meðan virksemin í sambandi við leit-ing eftir minnelarum á landi, sum higartil hevur verið partur av arbeiðinum hjá Nunaoil, nú kemur at liggja í einum nýggjum felag, sum grønlandsk heimastýrið eigur burturav.

Í sambandi við umlegg-ingina hevur Nunaoil eisini fingið nýggja nevnd. Formaður er Kaj Kleist frá grønlandskum heimastýrinum. Millum nevndarlimirnar er so eisini Søren Gath Hansen, stjóri í Dong, og ein av teimum, sum hevur nógva virksemin hjá Dong í Føroyum at gera. Nunaoil fær so eisini nýggja fyrirsit-ingarligan stjóra. Tað er Hans Duus Jørgensen. Nunaoil tekur sær av tí almenna dansku luttøkuni í leit-ing eftir olju og gassi við Grønland.

Hovuddrøgsmann hjá Nunaoil, sum higartil hevur ligið í Keypmannahavn, flytur í byrjanini av hesum árinum til Grønlands.

Í dag er danska oljufelagið Dong við í teimum lissensum, sum eru latnir í Grønlandi. Men við at keypa seg inn í Nunaoil hevur felagið tryggjað sær luttøku í øllum framtíðar lissensum í Grønlandi.

Orsøkin til at Dong hevur yvirtikið partapeningin í Nunaoil er tann, at danski

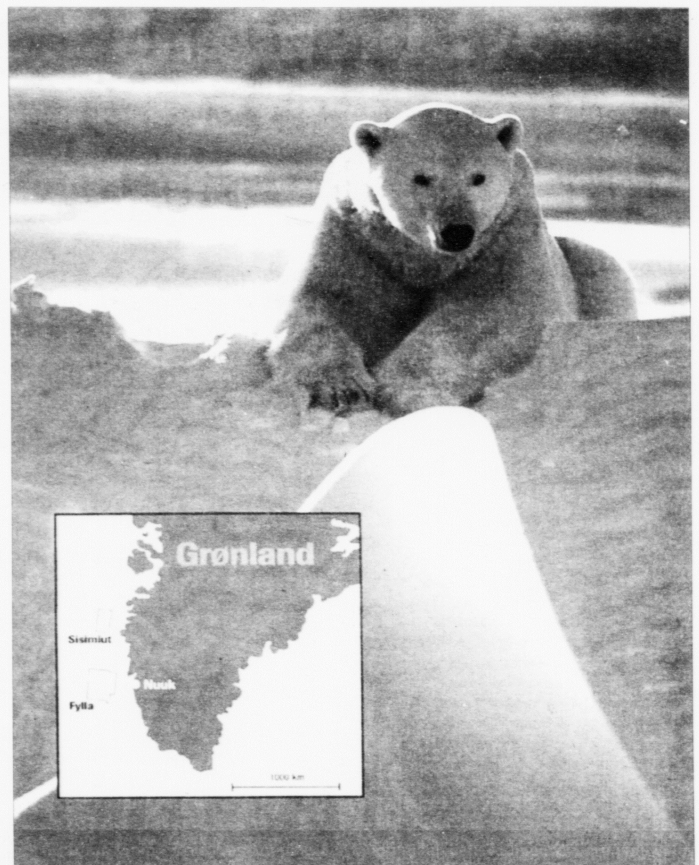
staturin sær fegin, at danska virksemin í oljuleit-ingini við Grønlandi er í einum felag.

Stjórni í Dong, Søren Gath Hansen sigur við Dong Magasinet, at tað er ein spennandi avbjóðing at vera við til at menna leit-ingarvirkssemi í Grønlandi í samstarvi við Heimastýrið. Hann er fegin um, at grønlandsk heimastýrið hevur ynskt, at Dong kann vera partnari í samstarvinum.

Ein av uppgávum hjá Dong verður at marknaðarfora Grønland sum eitt áhugavert framtíðar leit-ið.

Dong hevur eisini stóran áhuga í føroyska ókinum. Saman við Amerada Hess, Lasmo og Norsk Hydro hevur Dong sett á stovn skrivstovu í Havn undir felags heitinum „The Faroes Partnership“.

Dong er við í báðum lissensum í Grønlandi, men hevur nú við at keypa statsins partapening í Nunaoil tryggja sær luttøku í øllum framtíðar lissensum í Grønlandi.

Politisk viðmerking:

At dusa sær í ótrygggleikanum

Eg skal ikki leggja meg út í sjálvst stríðsmálið um uppsøgnina av landsverkfrøð-inginum. Kenni sjálvur Henning Jacobsen sum ein skilamann og ein frýntligan mann úr umhvørvinum, har eg eri uppvaksin. Tí harmar tað meg persónliga, at hann nú verður gjordur til mið-depil í einum roki, har alt tykist verða vavt saman í ein ellibita.

Rættartrygd og álit

Kortarin er uppgávan sum politikari at halda tey ymsku atlitini sundurskild og greið. Spurningurin um uppsagnir, sáttmálar, rættartrygd hjá tænanastummonum, starvsfólkapolitikur o.s.fr., eru fyrirsitingarligir spurningar, har lógir, reglur og ábyrgd skulu halda. Fyri einhvønn pris og uttan politiskar rössahandlar. Annars rýkur júst rættartrygdin og ónær valdar. Tey sum hava ábyrgdina av rættartrygdini eru landsstýrismaðurin og hansara fyrising, og óvast lögmaður og hansara fyrising. Er nakað skeiðt farið fram, má ábyrgdin staðfestast og avleiðingar takast.

Er ikki álit á hesi skipan eigur lógtíngin beinanvegin at seta misálit á alt landsstýrið.

Dom ikki aðrenn tú veitst

Trygd er nú veitt fyrri, at ein

fullfíggið frágreiðing kemur um málið, og tástaðni kann metast um, hvørt nakað skeiðt er farið fram, og um so er, hvør hevur ábyrgd og hvørjar avleiðingar skulu takast.

At gjørt nakað sum helst annað – tildomis at lógtíngsmenn ella aðrir landsstýrismenn, uttan at kenna málið til botns, beinanvegin krevja eina ávísar avgerð ella avleiðing – hevði verið at sett alla stýrisskipan og rættartrygd til viks.

Politiskur lótvinnur

Eg hevði heldur ikki ætlað at sagt nakað um ta politisku ósemjuna í samgonguni. Tí eg haldi vit nú hava fingið eina semju, ið greitt setur upp, hvat hetta málið snýr seg um, og hvussu farast skal fram í hesum itókiliga máli og øðrum slíkum málið framfyr.

Men tá andstöðuleiðararnir nú brúka persónligar sorgarleikir og ótryggleika millum fólk til politiskan lótvinnur, er farið langt út um mark. Tað er rætt og slætt at dusa sær í ótryggleika til tess at forkoma skil-aðgøðum politiskum ætlanum.

Og tá teir enná – uttan ein einasta kritiskan mót-spurning – fáa frá mikrofon og teigapláss at mistulka ta semju, sum er gjord í samgonguni, er óvðið.

Hvussu finna vit semjur?

Ósemjan í samgonguni snúði seg um, hvussu farast skal fram, um politiskar broytingar skulu gerast í samfelagnum. Samgonguflokkarnir eru jú ikki samdir um, hvussu samfelagið skal skipast á fleiri okjum. Tí er alneyðugt, at ein neyv politisk viðgerð fer fram millum samgonguflokkarnar, tá stórar politiskar avgerðir skulu takast. Júst sum í framferðini á ríkisrættarlaga ókinum, skulu allar fyrireik-ingar og grundgevingar leggjast opið fram, so lógtíng og Føroya fólk kenna seg trygg og fáa ávirkan á gongdina.

Greið mannagongd

Tann semjan, sum nú er gjord, staðfestir skrivliga, at soleiðis skal farast fram – bæði í málinum viðvíkjandi Landsverkfrøðingsstovnum og Strandferðsluni og at hetta skal vera leisturin í øllum øðrum stórra politiskum broytingum framfyr. Sostatt kunnu vit sláa fast, at vit hava fingið trygd fyrri:

1. Tann fyrirsitingarligi parturin av málinum verður kannaður til botns og móg-uligar avleiðingar kunnu takast.

2. Stovnarnir báðir eru ikki samanlagdir. Ein frágreiðing um endamálið, fyrimunir og vansar verður

lógð fyrri samgonguna. Um framvegis ósemja er, so verður hetta ikki fram.

3. Starvsfólk verða við í viðgerðini, aðrenn nakrar broytingar verða settar í verk.

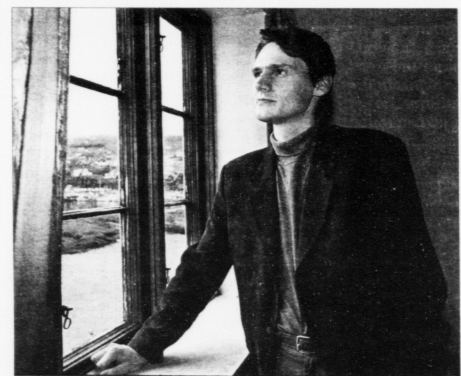
4. Tingið verður kunn-að um, hvat ætlanin hjá landsstýrinum er á samferðsluokinum.

5. Og hartil er semja um at víðgera bygnaðar-broytingarnar hjá Finn Normanni Christensen, og at fáa politiska semju um, hvussu hvussu bygnaðurin skal verða framfyr.

Søgulig semja

Sjálvur haldi eg, at hetta málið hevur verið ómetaliga óheppið og hevur skapt ótryggleika millum fólk. Men hinvegin hava vit nú fingið eina politiska semju, sum er virðilig og noktandi. Hugsu eisini, at tað man vera fyrstu ferð, at ein samgonga semist um so greiðar linjur.

Hartil er at siga, at Tjóðveldisflokkurin – og helst flestu samgongulimir – hava stóra virðing fyrri tí arbeiði og vitan, sum Landsverkfrøðingsstovnurin hevur úttit. Sjálvsagt skulu vit tryggja, at vitan og fírlleiki er á føroyskum hondum, og sjálvsagt skal onki syndrast, men heldur byggjast upp. Men broytingar kunnu og skulu sjálvsagt gerast til tað betra, um

Hogni Hoydal, landsstýrismáður, ger viðmerkingar til málið um uppsøgnina av landsverkfrøð-inginum

rætt verður farið fram. Tað hevur samgongan nú tryggjað sær.

Stutt minni

Politiska minni er ofta stutt. Formaður Javnaðarflokksins roynir at skora nøkur bilig stig við at leggja eftir Tjóðveldisflokkinum og eftir fullveldisætlanunum. Um fólk bara hugsa nokur fá ár aftur í tíðina, tá Javnaðarflokkurin var í samgongu, so vóru nógva stórra politisk rokmal á skránni og eisini stórra ósemjur.

Tá var mær kunnugt ong-in loysn funnin – hvorki um samfelagsbroytingar, bygnaðin í miðfyrirsitingini ella um politisk samgongustev. Endin var at Javnaðarflokkurin fór úr samgongu tí hann ikki fekk síni ynskir ígjøgnum.

Jóannes Eidesgaard átti tí

at svarað uppá, hvat tað er í hesi politisku semju, sum Tjóðveldisflokkurin eigur at vera ónogdur við, og hvar Tjóðveldisflokkurin ikki hevur tryggjað sær síni ynski. Og soleiðis kundi hann svara uppá, hvørjar ætlanir Javnaðarflokkurin hevur fyri hetta samfelag, og hvussu teir broytingarnar skulu fremjast. Tá høvdu vit kunnað skifti orð, heldur enn at geyla.

Hogni Hoydal

1. LV – ein persónlig og politisk síða.
2. Semjan
3. Seriositeturin hjá JE
4. Hvat snýr málið seg um: Varðveita vitan – ikki føroyskum hondum – ikki syndra, men byggja upp.